

Studiogovora

Raport anual

2023

Cuprins

03	Ce face Studiogovora
04	Echipa
05	Direcții de acțiune
06	Obiective
07	Sumar activitate
08	Sumar 2023
09-21	Activitate 2023

Ce face Studiogovora

Studiogovora a început în 2019 ca un grup de inițiativă locală, cu scopul de a documenta moștenirea culturală a Băilor Govora și de a dezvolta proiecte pentru revitalizarea acesteia. Colectivul interdisciplinar lucrează cu autoritățile locale, antreprenori și membri ai comunității locale, precum și cu profesioniști din diverse domenii, pentru a crea o viziune comună care utilizează patrimoniul și identitatea balneară ca instrumente puternice în dezvoltarea orașului. **În 2023, echipa a înființat Asociația Studiogovora.**

Orașul poate fi experimentat ca un spațiu vast și fluid în care peisajul și natura joacă roluri importante, iar granițele dintre spațiul privat și cel public sunt adesea estompate. Astfel, reactivarea spațiilor publice este esențială. **Studiogovora a propus ca primă intervenție restaurarea singurului foișor istoric** păstrat în prezent, ce datează din 1938. Această intervenție a fost fezabilă și a oferit modalități prin care echipa a putut prezenta bune practici – tehnici tradiționale și implicarea comunității. Fragil și degradat în trecut, foișorul este acum restaurat și servește drept spațiu de întâlnire pentru comunitatea locală.

În acord cu viziunea sa, **Studiogovora a demarat un eveniment anual – Zilele Arhitecturii Balneare la Govora** – pentru a implica atât comunitatea, cât și turiștii în activități culturale care stimulează utilizarea spațiilor publice. Programul include excursii ghidate gratuite în parcul termal și centrul istoric, expoziții în aer liber, seri de film în parc și în cazinoul istoric, precum și spectacole de video mapping pe cele mai importante clădiri istorice, oferite de colectivul festivalului Amural.

Studiogovora dezvoltă intervenții și proiecte care sunt de obicei punctuale, răspândite în tot orașul, având ca scop evidențierea valorilor spațiului construit și ale peisajului, sperând să genereze un impact social și cultural pe termen lung, prin stimularea implicării locale. La început, comunitatea a fost doar vag activă și foarte sceptică față de discursul dedicat revitalizării urbane, însă în timp nivelul de implicare a crescut.

Echipa

Studiogovora este formată din **Ștefania Țîrcă, Irina Leca, Catinca Mănăilă, Roxana Mazilu, Bianca Oneață și Radu George Țîrcă.**

Radu și Ștefania sunt arhitecții din spatele **Atelier Govora**, doctoranzi în arhitectură. Au început să studieze evoluția și patrimoniul stațiunii în 2019, în timpul proiectului de diplomă la Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu. **Irina** este istoric de artă și manager cultural, cu un master în managementul patrimoniului la Central European University, și s-a alăturat echipei în 2020 ca manager de proiecte. **Catinca** a absolvit și ea același master la CEU, cu focus pe istorie urbană. S-a alăturat echipei în 2021 și se ocupă de interpretarea, promovarea și comunicarea patrimoniului arhitectural. **Roxana** este specialist în comunicare cu experiență de peste 15 ani în presa scrisă, în proiecte sociale și de protecția mediului și autoarea platformelor online dedicate cunoașterii istoriei și promovării stațiunii Băile Govora. **Bianca** este absolventă a masterului de comunicare și gestionare a site-urilor web din cadrul Unistra (Universitatea din Strasbourg) și coordonează implementarea programelor digitale în universitățile participante la programul Erasmus. Bianca și Roxana s-au alăturat echipei în 2022 și, asemenea lui Radu, **au crescut în Băile Govora.**

Ștefania Țîrcă

Irina Leca

Catinca Mănăilă

Radu Țîrcă

Bianca Oneață

Roxana Mazilu

Direcții principale de acțiune

CERCETARE - STUDII ISTORICE, ANALIZĂ MORFOLOGICĂ, STUDII DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM, GHIDUL DE BUNE PRACTICI PENTRU PĂSTRAREA SPECIFICULUI LOCAL VALOROS

INTERVENȚII PUNCTUALE ȘI IMPLEMENTAREA UNOR CONCEPTE REZULTATE DIN CONCLUZIILE CERCETĂRILOR

ACȚIUNI DE VOLUNTARIAT ȘI IMPLICARE CIVICĂ

Obiective

#1

Reutilizarea adaptivă a spațiilor abandonate din Băile Govora în conformitate cu multiplele valori de patrimoniu cultural și natural

#2

Diversificarea ofertei turistice și culturale existente în oraș utilizând peisajul terapeutic conturat de valorile de patrimoniu cultural și natural ca resursă

#3

Revitalizarea spațiilor urbane sub utilizate și refuncționalizare lor ca locuri de dialog, cooperare comunitară și recuperarea valorilor identitare locale

#4

Dezvoltarea unui model de afaceri durabil și favorabil incluziunii pentru industria mică, servicii, activități artistice și culturale ca întreprindere colectivă

#5

Implicarea și responsabilizarea comunității locale în vederea protejării patrimoniului local

#6

Popularizarea cercetărilor și demersurilor echipei ca exemplu de bune practici la nivel național și european pentru revitalizarea stațiunilor balneare istorice

Activitate

2020 - prezent

Băile Govora este o stațiune balneară cu un puternic specific identitar, care păstrează Parcul Balnear și numeroase clădiri istorice relevante pentru evoluția sa istorică. Totuși, patrimoniul existent este în proporție covârșitoare neutilizat și degradat, afectând imaginea urbană și percepția comunității asupra moștenirii sale culturale. Tema patrimoniului a fost aleasă pentru o serie de proiecte-experiment în vederea identificării unor direcții de revitalizare urbană, socială și economică, prin restaurarea și valorificarea fondului istoric.

Căutarea unor strategii și punerea în aplicare a procesului de a consolida (re)cunoașterea comunității asupra valorilor de patrimoniu balnear au condus la derularea unor acțiuni care să atragă implicarea comunității, autorităților, mediului profesional și academic: Zilele Arhitecturii Balneare la Govora – edițiile 1-4 (2020-2023), restaurarea Foișorului Interbelic, sau tipărirea unor publicații dedicate: Mazzocchio #5 – Govora: Premisele unui oraș ideal (redacție - echipa Poster, editori invitați – Ștefania Hîrleață și Radu Tîrcă) și Ghidul de Bune Practici: Băile Govora – un instrument de analiză și reglementare care să vină în întâmpinarea autorităților locale în susținerea unei dezvoltări durabile a orașului.

Echipa organizează anual întâlniri publice dedicate anumitor subiecte corelate cu proiecte practice:

2020 – analiza stațiunii și căutarea unor strategii de intervenție: Masa Rotundă: Băile Govora, Patrimoniul ca Resursă, primul eveniment profesional interdisciplinar dedicat patrimoniului local, care a reunit pentru prima dată local specialiști, reprezentanți ai administrației locale și reprezentanți ai mediului de afaceri, pentru a dezbate tema revitalizării patrimoniului local.

2021 – căutarea unui mod de intervenție aplicat pe Vila Ivanovici: Dezbateri în comunitate cu privire la posibile scenarii de utilizare

2022 – conturarea unor direcții de intervenție pentru îmbunătățirea calității fondului construit: dezbateri în comunitate cu privire la Ghidul de Bune Practici

2023 – dezbateri despre viitorul patrimoniului balnear în cadrul lansării publice a Ghidului de bune practici la Râmnicu Vâlcea

Studiogovora își propune, prin urmare, să acorde ajutor instituțiilor publice locale și întregii comunități punând accentul pe valoarea patrimoniului, refuncționalizarea sa, potențarea spațiului public prin activități culturale și protejarea peisajului cultural.

2023, pe scurt

ZABG #4

Zilele Arhitecturii Balneare au ajuns la ediția a patra și ne-am bucurat să vedem în public din ce în ce mai mulți localnici și oameni de prin țară veniți special să exploreze stațiunea alături de noi. Pentru a încuraja abordarea orașului ca peisaj unitar, am organizat un concurs pentru "Cea mai dichisită grădină", care s-a bucurat de un real succes în comunitate.

Ghid de bune practici

Ghidul de bune practici a fost lansat public, în cadrul unor evenimente susținute la **București**: la sediul Ordinului Arhitecților din România, alături de o discuție cu antropolog Rucsandra Pop și arh. Ilinca Păun Constantinescu, moderată de arh. Eugen Pănescu, coordonatorul ghidului. **Râmnicu Vâlcea**: în deschiderea ediției a 4-a a Zilelor Arhitecturii Balneare, însoțit de o dezbatere cu Gabriela Solomon de la Fundația Comunitară Vâlcea și Dan Felix Paraschiv de la OAR Filiala Sibiu - Vâlcea

Program expertizare

Am început alături de proprietarii Uzinei Electrice analiza clădirii și demararea studiilor preliminare pentru un proiect de reabilitare. S-au efectuat probele de laborator pentru rezistența materialelor, care au avut un rezultat bun.

Spații publice

Micro-intervenție : a început construirea unei toalete publice în parcul balnear. Toaleta va fi o structura din lemn, material local pus la dispoziție de serele orașului. Am contribuit voluntar, alături de alți specialiști, la realizarea documentației tehnice, care a fost oferită pro bono orașului.

Premiul "Litera de Aur"

Studiogovora a primit premiul "Litera de Aur" la cea de-a XIII-a ediție a Galei Premiilor Participării Publice, eveniment anual organizat de CeRe: Centrul de Resurse pentru participare publică.

Economie circulară

Am continuat să recuperăm piese valoroase din lemn pe care le-am depozitat în siguranță în vederea restaurării.

Conferințe

Am fost invitați să spunem povestea Studiogovora în cadrul evenimentelor: Patrimoniul construit al Borsecului - documentare, valorificare, dialog. Heritage First!, prima bienală dedicată patrimoniului Sesiunea de învățare „Începuturi” organizată de MKBT: Make Better Vernisajul expoziției RECUPERATIO la UAUIM

Activitate 2023 - program de expertizare

Am început alături de proprietarii Uzinei Electrice analiza clădirii și demararea studiilor preliminare pentru un proiect de reabilitare. Definitivarea unei teme de proiectare viabile se va face în concordanță cu valorile clădirii și cu realitățile și nevoile socio-economice locale, care ghidează căutarea surselor de finanțare potrivite. O primă fază a fost efectuarea probelor de laborator pentru rezistența materialelor, care a avut un rezultat bun.

Între timp, e important să păstrăm clădirea aproape de comunitate prin activare temporară, ceea ce facem încă din primul an la Zilele Arhitecturii Balneare cu proiecții video și evenimente.

Pe durata elaborării expertizelor tehnice clare (actualizări topografice, studii geotehnice), Uzinele au primit un prim gest de protecție a fațadei – un mesh printat cu un scurt istoric și fațada originală. În grafica pe care am realizat-o pentru mesh am inclus, alături de fațada originală, și randări realizate studenții arhitecți Alexandra Aluchi, Antonio Cristea, Andreea Feraru și Andreea Vișan, pe care publicul le-a putut vedea în expoziția de anul trecut la Zilele Arhitecturii Balneare.

Ne-am propus să anticipăm viitoarele momente de dezvoltare ale orașului și să le putem ghida într-o direcție care să țină cont de peisajul cultural și vrem să folosim toate pârgurile legale pe care societatea civilă le are la dispoziție.

Activitate 2023 - parteneriat cu Universitatea de Arhitectură și Urbanism “Ion Mincu”

Parteneriatul cu UAUIM București a continuat și în acest an. Acesta s-a materializat în proiecte realizate de studenți pentru refuncționalizarea clădirilor de patrimoniu din Băile Govora.

Selecție de proiecte realizate în cadrul cursurilor Reabilitarea Fondului Construit (prof. titular prof. dr. arh. Rodica Crișan) și Restaurare Arhitectură (prof. titular lect. dr. arh. Anamaria Mortu, împreună cu colectivul Departamentului Științe tehnice – lect. dr. arh. Monica Muresanu, asist. dr. arh. Raluca Trifa, asist. dr. arh. Alexandra Vișan):

Autori: stud. arh. Alexandra ALUCHI, stud. arh. Antonio CRISTEA, stud. arh. Andreea FERARU, stud. arh. Andreea VISAN

Autori: stud. arh. Alexandra ALUCHI, stud. arh. Antonio CRISTEA, stud. arh. Andreea FERARU, stud. arh. Andreea VISAN

Autori: Stud. Arh. ANGHELACHE Teodora, Stud. Arh. BELU Larisa, Stud. Arh. BUȘCĂ Nicolae, Stud. Arh. CHIȚA Luana, Stud. Arh. PRIBEANU Andreea, Stud. Arh. RIȘNOVEANU Raluca, Stud. Arh. SABOTNICU Sabina

Autori: stud. arh. BARBU Ana Maria, stud. arh. GHISE Evelina, stud. arh. RADU Octavia, stud. arh. IORDACHE Dragoș, stud. arh. DUMBRAVEANU Anastasia, stud. arh. STROE Andreea

Activitate 2023 - Conferințe, premii și parteneriate

Anul acesta am fost prezenți la:

- Întâlnirea de proiect de la Slănic Moldova a proiectului „ACTIVE EUCITIZENS - CERV - 2021 - CITIZENS - TOWN, derulat de Asociația Națională a Stațiunilor Balneare și Balneoclimatice din România
- Discuțiile din cadrul evenimentului Patrimoniul construit al Borsecului - documentare, valorificare, dialog, organizat de Asociația locală Culturarium
- Întâlnirea de lucru a proiectului cultural european internațional "U-Re-Herit. Arhitecți pentru patrimoniul din Ucraina: recrearea identității și a memoriei", în a cărui desfășurare suntem implicați activ
- Gala Premiilor Participării Publice, eveniment organizat de CeRe: Centrul de Resurse pentru participare publică, unde am primit premiul "Litera de Aur" pentru activism în stațiunea Băile Govora
- Vernisajul expoziției RECUPERATIO, găzduit de Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu, unde activitatea Studiogovora este expusă alături de alte 9 proiecte de impact pentru patrimoniul din România

Activitate 2023 - Ghidul de bune practici

Ghidul face parte dintr-un proces mai larg de cercetare a istoriei și morfologiei urbane, de înțelegere a mecanismului de formare urbană, de cartare și analiză cu orientare dublă - a fondului construit existent și a potențialului său. **Departa de a promova un conservatorism excesiv, Ghidul de bune practici vine în întâmpinarea nevoilor locuitorilor și a operatorilor de servicii turistice.**

Ghidul a fost lansat pe 27 aprilie la Casa Mincu din București (sediul Ordinului Arhitecților din România) și pe 10 august la Casa Simian din Râmnicu Vâlcea. Ambele evenimente au fost însoțite de discuții cu profesioniști din domenii adiacente (antropologie, activism, arhitectură) și de expoziția de schițe și planuri "Govora- un specific local"

Etapele Ghidului de Bune Practici

#1 Cercetarea

Interdisciplinară și aprofundată a valorilor arhitecturale, naturale, urbanistice și artistice care compun peisajul cultural.

#2 Elaborarea

Unui instrument valoros într-o etapă intermediară a schimbării de direcție de la cercetare la intervenție, propunând elemente de strategie pentru oraș.

#3 Dezbaterea

La nivel local: 30 de reprezentanți ai tuturor grupurilor de interes au participat în 2022 la o dezbatere publică a recomandărilor propuse de ghid.

#4 Publicarea

Gratuită în format digital al ghidului, și prezentarea acestuia în format tipărit Primăriei, Consiliului Local Băile Govora și Direcției Județene pentru Cultură Vâlcea.

#5 Adoptarea

Ghidului de către autoritățile locale prin Dispoziția 298/2022-constituirea comisiei tehnice de UAT Băile Govora, cu titlu de recomandare în completarea măsurilor de urbanism existente.

#6 Implementarea

Măsurilor propuse prin continuarea dialogului cu autoritățile locale, proprietarii de clădiri valoroase, comunitatea locală și orice alți actori interesați, și prin prezența în Comisia tehnică a lui Radu Tîrcă.

Ghidul vine în ajutorul celor care își doresc să facă **intervenții asupra clădirilor** și oferă un cadru general de opțiuni și pași de urmat (reparații, extinderi, construcții noi). De asemenea, propune proprietarilor de clădiri un **set de reguli comune pentru a păstra frumusețea de ansamblu a orașului**.

Numărul mare de clădiri care au nevoie de lucrări de reparații, reabilitare sau restaurare, precum și potențialul ridicat de dezvoltare al stațiunii, fac necesară existența unui set de reguli clare privind intervenția asupra clădirilor și a spațiului public. Imaginea de ansamblu a orașului începe să fie distorsionată de **construcții noi, extinderi și restaurări** care prin materialele folosite, prin cromatica și formele greșit alese intră în conflict cu **specificul zonei și raportarea tradițională la peisajul natural**.

Pornind de la o **analiză atentă și amănunțită** a caracteristicilor clădirilor tipice pentru zonă, a ansamblului și a spațiului public, ghidul propune un set de recomandări/reglementări care să asigure atât **integrarea armonioasă a clădirilor nou construite**, a reabilitărilor și a extinderilor, cât și **condițiile optime pentru dezvoltarea orașului**.

Munca întreprinsă de echipă este o rugămintă către a păstra și îngriji, chiar dacă de multe ori este o provocare, detaliile fațadelor, culorile frumoase ale tâmplăriilor vechi, casele cochete înconjurată de natură. De a nu strica farmecul locului prin soluții simple, dar dăunătoare. Ghidul este o invitație către a respecta orașul și istoria lui și un instrument de reglementare a fondului construit foarte rar folosit. Băile Govora este printre puținele stațiuni balneare din România care beneficiază de un astfel de instrument.

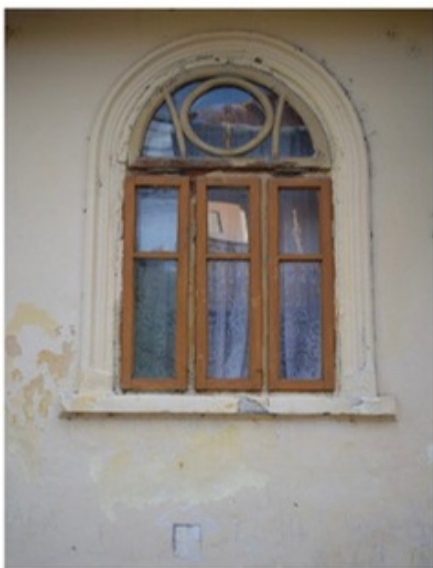

Tîmplări

Așa da

1

Tîmplăria este una specifică ferestrelor arhitecturii de zid. Fereastra este subîmpărțită de o traversă în două părți: supra-lumina, partea care corespunde arcului, și cele trei cercevele, care corespund părții inferioare, de obicei cel mai des utilizată. Proportțiile canatelor sunt inegale, cercevele fiind înguste și alungită vertical. Materialul este unul specific, lemnul natural, vopsit în culoare opacă. Supralumina are și rol decorativ prin elipsa încadrată.

2

Ferestrele de subsol au de multe ori un arc plat la partea superioară, iar tîmplăria le urmează geometria. Cercevele sunt subîmpărțite în jumătăți verticale cu profiluri mai subțiri, iar în interiorul ferestrei duble este prevăzut un grilaj metalic decorativ, care dă un plus de detaliu întregului element. Tîmplăria este originală.

Tîmplări

Așa da

3

Un tip de fereastră des întâlnită este cea dreptunghiulară, împărțită în trei canaturi verticale și supralumină la partea superioară. Profilul tîmplăriei este simplu, neornamentat, iar lemnul este vopsit colorat. Fereastra este întotdeauna dublă, ceea ce conferă profunzime golului. Un alt aspect util în configurarea acestor ferestre este deschiderea separată a suprașiminelor pentru aerisire. Tîmplăria este originală.

4

Uși duble din lemn natural, cu rame și tăbli, de formă dreptunghiulară — model simplu, cu geam, folosit adesea pentru casele negustorești. Se remarcă lăsa elementul superior: o tăblie alungită care imită ca formă un fronton masiv. Aceasta are rame decorate și cîmp simplificat, opac. Culoarea este un verde deschis, cald, care subliniază discret scara elementelor din lemn.

GHID DE BUNE PRACTICI Băile Govorei

54

Recomandări generale privind protejarea
elementelor de arhitectură specifică

55

Acoperișuri

Așa nu

1

Lipsa de întreținere a clădirii a dus la degradări masive ale acoperișului. Se poate observa că materialul original de învelitoare era șif, ulterior acoperit cu tablă plană.

2

Tabla care imită țiglele ceramice este un material industrial, de slabă calitate, care nu se încadrează în specificul local. De asemenea, se recomandă să evitați culorile aprinde precum roșu/violetul.

3

Accesoriiile acoperișului sunt la fel de importante ca învelitoarea. Aglomerarea fațadelor cu prea multe coborâri ale buranelor este la fel de disonantă ca absența lor. Culoarea jgheburilor și buranelor este și ea relevantă.

Atenție: culoarea se alege pentru a se armoniza cu fațada, nu cu învelitoarea.

56

Acoperișuri

Așa nu

4

Acoperișul cu pantă frântă este atipic pentru zona Govorei. Volumul lui masiv și partea de pantă abruptă creează o prezență greasă, în contrast cu mediul natural. Materialul și culoarea învelitorii nu sunt specifice locului și accentuează și mai tare volumul acoperișului.

5

Deși intenția de a decompune acoperișul în volume mai mici este bună, modul de compunere a pantelor și silueta de ansamblu nu sunt specifice zonei. Mai mult, apele (suprafețele) acoperișului sunt în planuri decalate și au dimensiuni care variază haotic. Materialul de învelitoare este nepotrivit, de slabă calitate, iar culoarea verde intensă nu face parte din paleta curenților de acoperiș din restul orașului, contrastând puternic atât cu mediul construit, cât și cu peisajul.

6

În cazul edificiilor specifice zonei, volumele ușite în relief sunt marcate la nivelul acoperișului prin silueta, frontoane și accente decorative. Acoperișul construcției din imagine este excesiv de simplificat, de o formă neregulată, creând impresia unui volum anost, supradimensionat. Materialul de învelitoare este nepotrivit atât prin textură, cât și prin culoare.

Recomandări generale privind protejarea
elementelor de arhitectură specifică

55

Activitate 2023 - Zilele Arhitecturii Balneare #4

Eveniment dedicat revitalizării patrimoniului local, prin artă și implicare civică.

În continuarea efortului de a **apropia patrimoniul de comunitatea locală și vizitatori**, precum și de a declanșa **inițiative de intervenție și restaurare**, Studiogovora a organizat, între 10-13 august, **a patra ediție a Zilelor Arhitecturii Balneare**.

- La Cinematograful istoric au rulat **filme** de festival oferite de Transilvania Film.
- VJ.Colorblind a adus arta pe fațada **Uzinei Electrice** prin proiecții și muzică, activând interesul pentru **patrimoniul industrial**, o fațetă mai puțin cunoscută a arhitecturii govorene
- În Parcul Balnear a avut loc concertul „500 Miles High” al trio-ului Ana Maria Galea
- Am organizat concursul pentru “cea mai dichisită grădină”, un efort de a implica comunitatea în conștientizarea valorilor de peisaj cultural ale orașului. Premiile au fost acordate în contextul unei cine comunitare.
- Am lansat turul ghidat interactiv “Misterul de la Govora” pe aplicația QUESTO

Zilele Arhitecturii Balneare la Govora au atras și în 2023 entuziaști ai patrimoniului și nu numai, oferind numeroase oportunități de petrecere a timpului liber și totodată de explorare a unor noi fațete culturale locale.

Zilele
Arhitecturii
Balneare
la Govora
10.8–13.8.2023

Proiecții de film / Tururi ghidate / Jazz /
Performance imersiv / Expoziții / Cină între vecini /
Tur interactiv Questo / Concurs de grădini

Activitate 2023 - Zilele Arhitecturii Balneare #4

Eveniment dedicat revitalizării patrimoniului local, prin artă și implicare civică.

Activarea patrimoniului industrial

Tur ghidat

Concurs

Filme

Cină

Concert

Activități 2023 - Promovare

popularizarea misiunii echipei și conștientizarea publică a valorilor de patrimoniu construit și natural

În afară de acțiunile de comunicare pe plan local și la nivelul comunității din Băile Govora, inițiativa Studiogovora și Atelier Govora s-a remarcat la nivel național prin apariții în presă și prin interviuri televizate.

Dintre acestea:

- **Revista Zeppelin** - Ghid de bune practici: Băile Govora. Recomandări pentru păstrarea specificului local valoros
- **Romania Insider** - Making the case for Băile Govora: The team working to give this historic Romanian resort a chance to shine again
- **TVR Craiova** - apariție în emisiunea “Cu cărțile pe față”
- **Adevărul.ro** - Frumoasele adormite ale României. Stațiunile balneare ar putea renaște grație unui ghid de bune practici
- **Adevărul.ro** - Misterul din Govora, dezvăluit prin intermediul poveștilor, istoriei și arhitecturii FOTO

